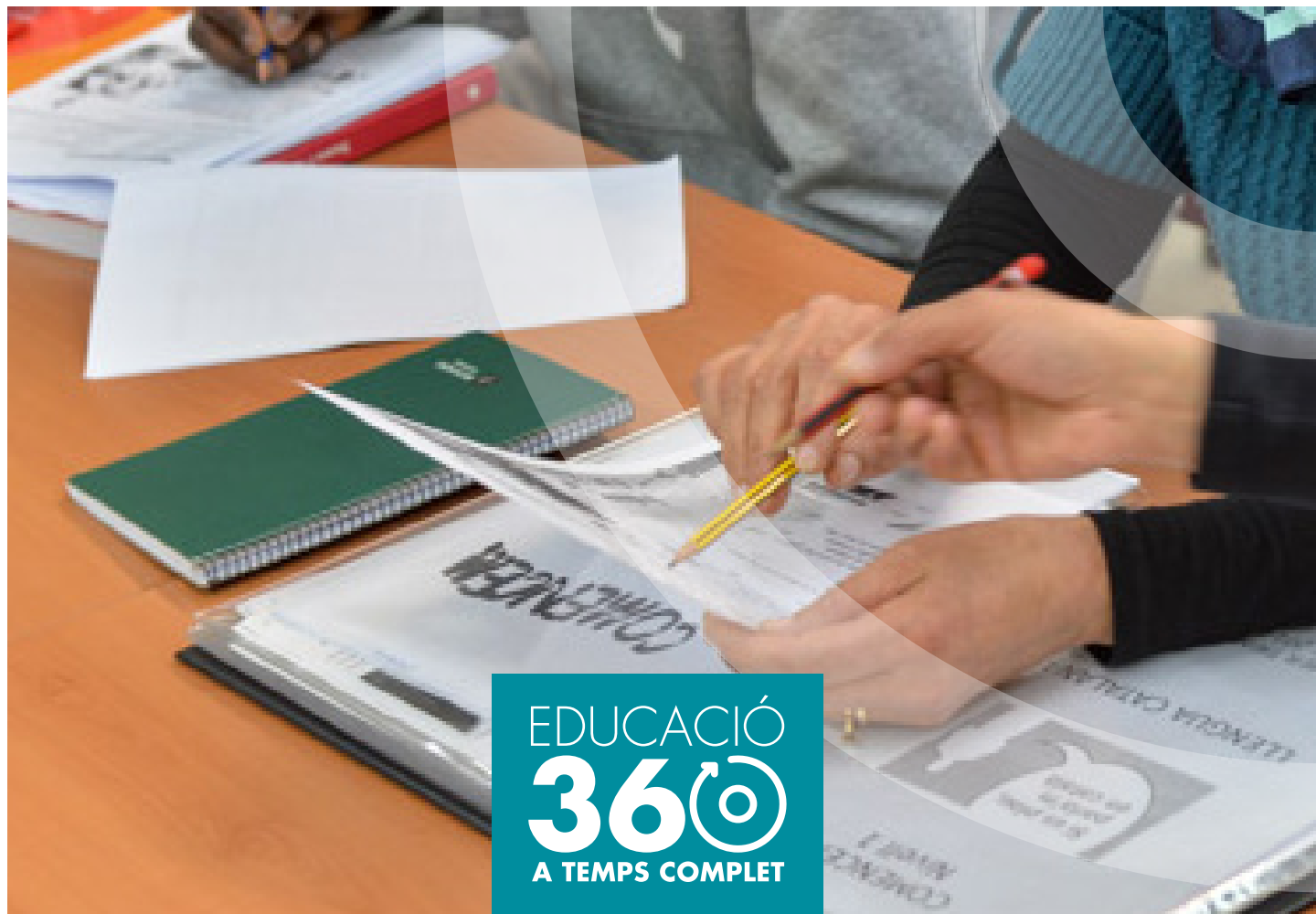

ÈXIT

Fundació Marianao

Sant Boi de Llobregat

EXPERIÈNCIES D'OPORTUNITATS EDUCATIVES

EDUCACIÓ
360
A TEMPS COMPLET

1ª edició: febrer 2018

Edició: Fundació Jaume Bofill

Autoria: Clàudia Vallvé, Claudia Viñas - Xarxa de consultors

Disseny i maquetació: Xevi Riera - clou.cat

Copyright: Fundació Jaume Bofill

Reconeixement - Compartir igual (by-sa) - Internacional:

Es permet l'ús comercial de l'obra i de les possibles obres derivades, la distribució de les quals cal fer-se amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

PROJECTE ÈXIT

INFORMACIÓ BÀSICA

Descripció sintètica de l'experiència

Projecte de la Fundació Marianao de Sant Boi de Llobregat que té el focus en prevenir el fracàs escolar dels adolescents dels barris de Marianao i Ciutat Cooperativa amb més dificultats i garantir l'acreditació de l'ESO. El projecte ofereix un espai de reforç escolar en horari no lectiu i l'acompanyament socioeducatiu per part d'un educador/a.

Àmbit educació a temps complet

- Enriquiment temps lectiu
- Integració temps no lectiu
- Connexió escola-entorn
- Innovació educativa

Àmbit territorial

- Municipi
- Àmbit supramunicipal

Nivell educatiu

- Educació infantil (0-2 anys)
- Educació primària primer cicle (3 - 6 anys)
- Educació primària segon cicle (6 - 11 anys)
- ESO (12 - 15 anys)
- Formació post- obligatòria (> 16 anys)
- Formació d'adults

DESCRIPCIÓ

Principals característiques

El **Projecte Èxit** és un projecte amb 14 anys de trajectòria que ha estat impulsat per la Fundació Marianao de Sant Boi de Llobregat. El projecte té el seu focus en la **prevenció del fracàs escolar** dels adolescents de 12 a 16 anys per tal que aconseguixin **acreditar l'Educació Secundària Obligatòria**. Les **accions del projecte** es concreten en activitats de reforç escolar en horari no lectiu a la seu de la Fundació Marianao.

Actualment, el projecte acull 32 adolescents de 1r a 4t d'ESO dels 3 instituts públics: Rafael Casanova, Marianao i Rubió Ors de Sant Boi, concretament dels barris de Marianao i Cooperativa.

L'**objectiu general** del projecte és compensar les desigualtats educatives d'adolescents en situacions desfavorides i prevenir el fracàs escolar mitjançant l'acompanyament i empoderament en el seu propi procés educatiu.

Com a **objectius específics** del projecte, aquests es concreten en:

- Acompanyar l'adolescent en el procés de **transició educativa** de primària a secundària, amb garanties d'èxit escolar
- Reforçar els aprenentatges curriculars per tal de **millorar el rendiment acadèmic** a través de plans de treball individualitzat
- Orientar l'adolescent en l'elecció del seu **itinerari formatiu i/o laboral**
- Acompanyar l'adolescent en el seu **desenvolupament emocional i personal**
- Promoure la **implicació dels agents vinculats amb l'adolescent en el seu procés acadèmic** com la família i els tutors

A més de les activitats de reforç durant el curs escolar, des de fa 4 anys el projecte s'ha ampliat i disposa del **suport a l'estiu**, en què es realitzen activitats de reforç escolar durant tot el mes de juliol.

Els **principals agents educatius** que conformen el projecte són: la Fundació Marianao, els centres educatius de secundària dels barris de Marianao i Ciutat Cooperativa i l'Àrea d'Educació i Serveis Socials de l'Ajuntament de Sant Boi.

Els **destinataris** del projecte són els adolescents que cursen educació secundària als instituts públics del barri de Marianao, amb especial èmfasi al primer cicle d'ESO, que presenten dificultats d'aprenentatge vinculades a mancances en el context sociofamiliar, ja siguin de caire

econòmic, desestructural o afectiu, i que els fan susceptibles d'abandonar el procés educatiu i no acreditar l'ESO.

Procés d'implementació

El projecte Èxit va néixer l'any 2003 arran d'un **estudi diagnòstic** dels barris de Marianao i Ciutat Cooperativa realitzat conjuntament amb l'Ajuntament de Sant Boi en què s'identifica la necessitat de suport en el procés acadèmic dels adolescents de 12 a 16 anys que són susceptibles, pel seu context sociofamiliar, de no acreditar l'ESO. En els seus inicis l'Ajuntament va col·laborar donant suport tècnic i econòmic en la creació del projecte.

Anteriorment al projecte Èxit, la Fundació ja realitzava accions de suport escolar molt enfocades a l'etapa de primària, i es realitzaven a través del Centre Obert. Existia però un buit en la secundària i va emergir la necessitat de garantir una continuïtat i suport a la transició per a aquesta etapa.

Es van començar a fer petites accions d'acompanyament a joves per a reforçar les competències bàsiques dins el programa d'educació en el lleure, concretament en el Casal de Joves. És precisament arran d'aquestes petites intervencions en el Casal de Joves que neix un projecte vinculat al programa, la **Mediateca**, que ofereix un espai de reforç escolar obert a tots els adolescents de 12 a 16 anys del barri de Marianao, sense posar el focus però en situacions de vulnerabilitat social o risc de fracàs escolar dels adolescents.

Paral·lelament a la creació de la Mediateca es va crear un programa de **beques escolars**, destinades als adolescents de 10 a 18 anys en situació de vulnerabilitat social per tal de fer front als costos de reforç escolar, material escolar, menjador, etc. Es tracta d'un programa que estava per l'obra social de Catalunya-Caixa i actualment de la Fundació de la Pedrera.

La llarga trajectòria d'aquests dos programes i del projecte Èxit ha fomentat el reconeixement de la Fundació com a **agent socioeducatiu clau vinculat al territori** i amb una clara **línia d'acció socioeducativa en clau d'equitat**.

Funcionament del Programa

El **Projecte Èxit** ofereix un **espai de reforç escolar** en grups de quatre joves amb la figura d'un educador, a més de tutories de seguiment i treball individualitzat amb el propi adolescent. Aquest espai de reforç és de dos dies a la setmana durant 1 hora i mitja en horari no lectiu a la seu de la Fundació Marianao. El projecte acull un total de 32 adolescents de tres instituts públics dels barris de Marianao i Ciutat Cooperativa, amb especial prioritat a l'alumnat de 1r-2n d'ESO per tal d'acompanyar en el trànsit de primària a secundària.

A l'inici de curs, al mes de setembre, els instituts amb la col·laboració de Serveis Socials, identifiquen l'alumnat susceptible de participar en el programa i proposen a les famílies que es

posin en contacte amb la Fundació. Un cop la coordinadora del programa es reuneix amb les famílies, s'estableix amb elles i amb l'adolescent participant l'anomenat **Pla o Pacte d'Estudis**. En aquest pacte s'estableix l'organització del temps d'estudi, les matèries que vol reforçar i els pactes als que es compromet. Aquest pacte busca el **compromís de l'adolescent en el seu propi procés educatiu i de la família per a què l'acompanyi**. Alhora, el pacte esdevé un **pla de treball comú que connecta tots els agents educatius de l'entorn de l'adolescent** per intervenir amb eficàcia amb els objectius establerts. D'aquesta manera, la família, l'institut, la Fundació Marianao i Serveis Socials si s'escau, treballen en una **línia d'acció conjunta i compartida** per a l'èxit educatiu de l'adolescent.

A més de les activitats de reforç escolar, al llarg del curs es promouen sessions d'**orientació-formativa** per a la realització d'estudis post obligatoris i es realitzen tutories individuals en què s'acompanya i s'assessora als adolescents sobre les **oportunitats per al seu itinerari formatiu després de l'etapa obligatòria**.

Pel que fa a **Suport Estiu**, com a extensió del projecte Èxit, segueix la mateixa metodologia, i ofereix tres hores de reforç escolar setmanals durant tot el mes de juliol, en horari de matins, però afegint una hora d'activitat lúdica setmanal i ampliant la ràtio a un educador per a vuit joves. L'objectiu fonamental és que els adolescents realitzin les tasques i deures d'estiu i, en especial, es preparin per les recuperacions del mes de setembre.

Agents implicats

L'**impulsor** del projecte Èxit ha estat la Fundació Marianao que n'assumeix el lideratge de manera col·laborativa amb els Instituts. En uns inicis, l'**Ajuntament** va jugar el rol de facilitador en establir el contacte del projecte de la Fundació amb els instituts, i va acompanyar a la Fundació en la creació del projecte oferint en aquell moment suport tècnic i econòmic. Posteriorment però, aquest suport es va aturar.

La **coordinadora del projecte** Èxit de la Fundació és un dels **agents clau**, ja que actua com a engranatge entre el seguiment de l'adolescent per l'educador a l'espai de reforç escolar i la visió del referent del centre educatiu en el desenvolupament educatiu de l'adolescent.

L'**educador/a** té la funció de realitzar l'acció directa, de preparar les activitats de reforç a l'estudi i fer l'acompanyament de l'adolescent en aquest espai.

El **referent del centre educatiu** és el **psicopedagog/a**, figura encarnada anteriorment pels tutors dels adolescents. El psicopedagog és l'encarregat de recollir dels tutors el seguiment dels adolescents i estar en contacte amb la coordinadora del projecte per a qualsevol incidència.

Alhora, és el mateix psicopedagog la persona que, a l'inici de curs, treballa la identificació de l'alumnat susceptible de participar en el programa.

Quant a **coordinació**, es planifiquen 3 reunions trimestrals amb la família, el psicopedagog/a o els tutors i una tutoria individual amb el jove.

- Les **reunions de la coordinadora amb els psicopedagog/a o tutors**, en què s'elabora, a l'inici de curs, el pla de treball individual de l'adolescent, i al final de cada trimestre es realitza el seguiment i valoració d'acord amb els objectius establerts.
- Les **reunions amb les famílies** les realitza la coordinadora del projecte juntament amb el tutor del jove, en què s'informa de l'evolució del seu fill/a d'acord amb el Pla o Pacte d'Estudi, implicant-les, d'aquesta manera en el seu procés acadèmic.
- Les **tutories individualitzades amb el jove**, on es fa el seguiment i revisió del pacte d'estudis i una valoració de tot el trimestre.

Mecanismes per garantir l'equitat

L'objectiu prioritari del projecte Èxit és garantir l'acreditació de l'ESO dels adolescents de Marianao i Ciutat Cooperativa i promoure el seu èxit l'educatiu.

El projecte està enfocat a **adolescents de primer cicle de secundària amb importants dificultats d'aprenentatge** que els manca un acompanyament familiar a nivell educatiu i que lligat a les dificultats socioeconòmiques, desestructurals o afectives a nivell familiar els fan susceptibles d'abandonar l'educació reglada, i, a la fi, no acreditar l'ESO.

L'accés al projecte el fan a través de la derivació dels propis instituts, que és qui n'identifica els casos, i de Serveis Socials. Cal assenyalar però, que es tracta d'adolescents amb un perfil de dificultats en l'aprenentatge, però no de caràcter absentista o amb problemes de conducta, ja que per les característiques del servei no és possible donar resposta a aquest col·lectiu.

Existeix una **quota per a les famílies**, de 12 euros mensuals, que s'estableix a nivell simbòlic per establir un compromís de la família envers el projecte. No obstant això, si per circumstàncies socioeconòmiques greus la família no pot fer front a aquesta quota se'ls concedeix una beca a través del programa Proinfància, a través del qual la Fundació atorga beques als infants i joves projectes de suport escolar i al lleure educatiu que tenen més necessitat.

A nivell de **fontes de finançament** destaquen la Diputació de Barcelona i Educo que subvencionen gran part del projecte.

Fortaleses, debilitats i reptes de futur del model

El Projecte Èxit és un projecte que busca **compensar les desigualtats socioeducatives** dels adolescents del barri de Marianao i Ciutat Cooperativa i acompanyar-los en el seu procés edu-

catiu per tal que compleixin l'educació reglada i orientar-los en el seu futur formatiu i/o professional.

El projecte presenta un conjunt de fortaleces que responen a la llarga trajectòria del projecte i a la implicació dels diferents agents educatius. Aquestes fortaleces són:

- **Latència individualitzada als joves.** La ràtio és d'1:4, cosa que permet treballar molt acuradament, fent un seguiment molt proper del jove. Alhora, la realització de tutories individuals permet obrir espais de confiança i de treball emocional amb el jove, anant més enllà del reforç escolar i contribuint a la millora de la seva autoestima i de l'èxit educatiu.
- **El protagonisme del jove.** El compromís que ha d'adquirir el jove a través del Pacte d'Estudi el responsabilitza del seu propi procés educatiu i contribueix, alhora al seu progressiu empoderament. En aquest sentit, des de la Fundació destaquen el gran canvi de la desmotivació inicial del jove quan comença el projecte, i com poc a poc va prenent responsabilitats i s'acaba empoderant del seu procés educatiu.
- **El vincle amb l'educador.** Tenint en compte la ràtio 1:4, l'educador estableix un vincle molt proper amb el jove. L'espai de reforç escolar no només serveix com a espai de reforç acadèmic sinó com a espai d'atenció socioemocional i educativa del jove. L'educador esdevé un referent positiu que té un impacte en les expectatives de futur del jove.
- **La flexibilitat del projecte.** Es tracta d'un servei en què l'educador/a s'adapta a les necessitats del jove, de manera que l'espai de reforç està obert a les particularitats, circumstàncies, necessitats i interessos del jove.

Quant a principals **obstacles** i **reptes de futur**, s'identifiquen:

- **La major implicació dels agents educatius** com la família i l'institut en el projecte, per tal de dotar d'eficàcia i un caràcter integral a la intervenció socioeducativa.
 - En el cas de la **família**, s'ha de continuar treballant en mecanismes per millorar la comunicació, així com per a què prenguin consciència de la importància del seu rol actiu en el projecte i en l'acompanyament educatiu del seu fill/a. Alhora, s'està plantejant la creació de sessions o accions concretes d'acompanyament a les famílies amb necessitat del treball en posar límits i promoure hàbits saludables amb els seus fills.
 - En el cas dels **instituts**, és necessària la seva major implicació, sobretot en superar les dificultats de la Fundació a l'hora de comunicar-se amb els centres i fer el traspàs d'informació i incidències dels joves. Aquestes dificultats es concreten en el retard en l'entrega d'informes de seguiment dels joves, l'establiment de reunions, derivacions o incidències vàries.
- **La pèrdua de participació dels tutors en el seguiment dels infants i coordinació amb la Fundació.** A causa de la reducció de jornada del professorat, els instituts han posat al psicopedagog/a com a referent per a la interlocució de l'Escola amb la Fundació. La pèrdua de comunicació directa amb l'agent que intervé amb el jove a l'institut, comunicació

que es feia a través de les reunions entre la Fundació i els tutors, ha suposat la pèrdua de certa qualitat del projecte.

- **L'atenció als joves amb necessitats més específiques.** La Fundació expressa la necessitat de repensar la manera de com arribar als joves amb trastorns de conducta, disruptius o amb certes característiques específiques comportamentals, als que a hores d'ara no disposa dels recursos específics per a atendre.
- **Falta de visió conjunta del projecte entre els agents.** Tot i que es treballa de manera coordinada, en què cada agent realitza les seves funcions en relació amb les dels altres, des de la Fundació assenyalen una escassa visió comunitària entre tots els agents, i com els professionals acaben posant el focus en la seva parcel·la d'acció educativa.
- **Duplicació de serveis.** Des de l'Ajuntament s'ha creat, sense prèvia diagnosi dels recursos existents, necessitat, demanda o comunicació amb la Fundació, un servei de suport als deures de caràcter gratuït dins dels instituts, comportant, en ocasions, l'abandonament de l'alumnat del projecte Èxit per a aquest servei.

En suma, la llarga trajectòria de la Fundació, el coneixement de la realitat del territori, la presència d'uns professionals molt estables i el gran nombre de projectes d'acció social i educativa, l'han consolidat com un agent clau i vertebrador de l'acció educativa del territori.

ASPECTES RELLEVANTS PER L'EDUCACIÓ360 – EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET

El Projecte Èxit de la Fundació Marianao és una experiència que té diferents elements que permeten començar a traçar les línies dels models d'Educació360 – Educació a Temps Complet a nivell territorial.

La Fundació desplega, a més del Projecte Èxit, diversos programes d'intervenció socioeducativa a infants i joves del territori en horari no lectiu. La llarga trajectòria del treball de la Fundació amb els centres educatius ha permès treballar les activitats en horari no lectiu amb molta coherència amb allò que ocorre en el temps lectiu, fet que permet establir objectius comuns i una planificació, seguiment i avaluació del programa molt coordinada. Es tracta d'una experiència en què l'entorn es posa al servei de l'educació i participa concretament en la realització d'activitats fora de l'escola.

El lideratge compartit entre Escola, Ajuntament, Fundació i Famílies és un aspecte però en el que han de seguir treballant, ja que manca la implicació de les famílies i la visió conjunta del projecte entre tots els agents és un objectiu que encara no s'ha aconseguit de manera integral.

MÉS INFORMACIÓ:

Persona responsable del Programa:

Míriam Rodríguez. Cap d'Àrea de Comunitat Educadora de la Fundació Marianao.
Elena Marín. Coordinadora del Programa Suport a l'Èxit Escolar de la Fundació Marianao.
Plaça Joan N. García Nieto, s/n, 08830 Sant Boi de Llobregat, Barcelona

exitescolar@marianao.net

Espai web del Programa:

http://www.marianao.net/ca/projecte-%C3%A8xit-acredita_1047